

angående expeditionslösen otvifvelaktigt är af förhållandena påkallad, hemställer Utskottet,

att Första Kammararen må biträda det beslut, som af Andra Kammararen blifvit i ämnet fattadt.

Stockholm den 29 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

W. STRÅLE.

N:o 5.

Ank. till Riksd. Kansli den 30 Mars 1881, kl. 11 f. m.

Första Kammarens Första Tillfälliga Utskotts Utlåtande N:o 4, angående väckt förslag om aflåtande af underdånig skrifvelse med begäran om utredning, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må kunna ikläda sig ansvar för förluster, som af embetsmän genom felaktig embetsförvaltning vållas.

Under förmälan hurusom det enligt svensk rättsuppfattning ansåges icke åligga statsmakten någon rättslig förbindelse att godtgöra skada och förluster, som af dess organ genom felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilda samhällsmedlemmar tillskyndade; att visserligen i ett par fall, nemligen i fråga om assurerade postförsändelser samt till befordran å jernväg aflennadt gods, staten iklädt sig ansvarighet för hvad deraf kan genom vederbörande tjenstemäns vårdslöshet eller försummelse blifva förskingradt eller förstördt, men att det syntes kunna ifrågasättas, om

ej af statsrättsliga skäl och för befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd dylik ansvarighet borde äfven till andra fall utsträckas, i hvilket afseende erinrats derom, att enskilda personer, jemlikt gällande föreskrifter, ofta vore nödsakade att, för åtnjutande eller bevarande af sin lagliga rätt, såsom vid utmättings sökande, köpeskillingsliqviders uppgörande, inteckningsförnyelser, lösningsanspråks anhängiggörande o. s. v., öfverlemna större eller mindre del af sin förmögenhet till någon embetsman, om hvars rättrådighet och vederhäftighet de ej egde kännedom och till och med kunde hysa berättigade tvifvelsmål, utan att dervid någon utväg vore dem beredd att kunna skydda sig emot förlust, i händelse det emottagna skulle komma att af embetsmannen förskingras och han saknade tillgång att godtgöra skadan, har Herr K. J. Berg, då det emellertid icke syntes låta sig väl förena med ett ordnad rättstillstånd, att den enskilde sålunda genom fullgörande af de för åtnjutande eller bevakande af hans lagliga rätt af statsmakten anbefalda åtgärder utsattes för äfventyret att i stället hans rätt, genom felaktigt förfarande af statsmaktens organ, kunde helt och hållet tillintetgöras, hemställt,

att Riksdagen måtte i underdånig skrifvelse anhålla, det Kongl. Maj:t, efter föregången utredning, tacktes taga i nådigt öfvervägande, huruvida och under hvilka vilkor statsmakten må, till befrämjande af ett betryggadt rättstillstånd, kunna ikläda sig ansvar för skada och förluster, som af statens embetsmän genom felaktig embetsförvaltning kunna blifva enskilda samhällsmedlemmar utan deras förvållande tillskyndade, samt derefter till Riksdagen göra den nådiga framställning i ämnet, som af omständigheterna må finnas påkallad.

Vid behandling af denna motion har Andra Kammarens Tillfälliga Utskott N:o 2, som ansett åsigten om statens skyldighet att i sista hand i viss mån ansvara för de förluster och lidanden, som genom dess tjena-
nares förvållande under tjensteutöfning tillskyndas enskilde samhällsmedlemmar, innefatta en sanning, som icke kunde bestridas, samt att en betänklig brist i rättstillståndet förefunnes der, hvarest en sådan skyldighet icke vore genom lag bestämd, på grund häraf och då, äfven om det måste medgifvas, att den ansvarsskyldighet, som motionären önskade pålägga statsverket, möjligen en eller annan gång skulle komma att för detsamma medföra förluster och uppoffringar, något särdeles stort afseende icke syntes böra härå fästas, emedan fördelarne af ett fullt betryggadt rättstillstånd uti omförmälda hänseende måste både för samhället i dess helhet och för hvarje dess medlem blifva så stora, att de mer än motvägde den risk för statskassan, som af den ifrågasatta ansvarsskyldigheten kunde blifva en följd, förklarar sig biträda motionärens

förslag, såsom hvilande på i allo väl grundade och beaktansvärda skäl, och i full öfverensstämmelse med motionen hemställt, att en skrifvelse, innefattande den af motionären föreslagna anhållan, måtte af Riksdagen beslutas.

Efter det Andra Kammaren fattat beslut i enlighet med Utskottets sålunda afgifna utlåtande, har ärendet af Första Kammaren hänvisats till handläggning af Tillfälliga Utskottet N:o 1.

Onekligt är, att den fråga, hvarom den väckta motionen handlar, afser en sak af stor praktisk betydelse och att en lycklig lösning af densamma skulle undanrödja en väsentlig brist i vår lagstiftning, som för närvarande icke innehåller någonting beträffande statens ansvarighet för skada eller förluster, som genom någon dess tjenstemans förvållande tillfogas enskilde. De bestämmelser, som tillförbinda staten ansvarighet för hvad som genom vederbörande tjenstemäns vårdslöshet eller förseelser kan gå förloradt i fråga om assurerade postförsändelser eller till befordran å jernväg anförtrödt gods, synas nemligen egentligen vara att hänföra till de förbehåll och villkor, hvarunder aftal om vissa transporter genom statens försorg kunna uppgöras, de der äro att anse såsom privaträttsliga afhandlingar. Då emellertid, huru mycken omsorg än må egnas deråt, att statens embeten och tjenester besättas med oförvitlige och redbare personer, det kan inträffa, likasom det, om än endast i sällsynta fall, har inträffat, att enskilde blifva lidande genom förvållande af någon statens tjensteman, måste det utan tvifvel anses högeligen önskvärdt, att åtgärder vidtagas i ändamål att denna grannliga fråga må erhålla erforderlig utredning, för att sedermera i lagstiftningsväg ordnas; och Utskottet hemställer alltså,

att Första Kammaren måtte biträda det af Andra Kammaren i ämnet fattade beslut.

Stockholm den 29 Mars 1881.

På Utskottets vägnar:

W. STRÅLE.
